

بهره‌وری چیست؟

انتظارات یادگیری

انتظار می‌رود دانش‌آموزان با یادگیری این درس بتوانند:

- مصادیقی از بهره‌وری در زندگی فردی و اجتماعی و همچنین در خانه، مدرسه و محله، بیان کنند.
- مفهوم بهره‌وری را تعریف کنند و توضیح دهند.
- عوامل مؤثر در بهره‌وری را از متون دینی اسلامی استخراج و بیان کنند.
- چند نمونه از هنجارهایی که از بهره‌وری جلوگیری می‌کند را مثال بزنند و تحلیل کنند.
- در موقعیت‌های فرضی ارائه شده، برای بالا رفتن بهره‌وری در یک موضوع، پیشنهادهای بدهند.
- مهم‌ترین راهکارهای افزایش بهره‌وری در زندگی فردی و خانوادگی را فهرست نمایند و تشریح کنند.

مواد و وسایل مورد نیاز

کتاب درسی، برگه شماره ۱۷، تصاویر یا فیلم‌های کوتاه از بهره‌وری و عدم بهره‌وری در محیط زندگی خانه، مدرسه، محله و ...، زندگی‌نامه و شرح حال چند کارآفرین.

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

شروع درس در کتاب یعنی مثال و موقعیت‌هایی که ارائه شده است، برای ایجاد انگیزه و جلب توجه دانش‌آموز بسیار مناسب است. شما ممکن است موقعیت‌های دیگری را به این موقعیت‌ها، اضافه کنید. در صفحات ۱۵۶ و ۱۵۷ کتاب، موقعیت‌ها ناظر به جلوگیری از به هدر رفتن انرژی، چیدمان مناسب وسایل، استفاده بهینه از سوخت، استفاده بهینه از آب و جلوگیری از اتلاف آن، استفاده صحیح از نان، استفاده از وسایل نقلیه عمومی به جای شخصی و کمک به کاهش آلودگی هوا و زمان آمدوشد است.

شما می‌توانید موقعیت‌های مشابه و حتی موقعیت‌هایی در مدرسه یا منطقه زندگی دانش‌آموز را به آنها اضافه کنید و در کلاس مطرح نمایید.

در صورتی که بتوانید تصاویر یا کلیپ‌های کوتاهی از عدم بهره‌وری یعنی انجام دادن کارها با بهره‌وری کم و اتلاف منابع و بالا بردن بهره‌وری بیابید و در کلاس به نمایش بگذارید، دانش‌آموزان را برمی‌انگیزاند و آنها را به خوبی درگیر موضوع می‌کند.

اجازه دهید دانش‌آموزان هر موقعیت، تصویر یا کلیپ را با دقت مطالعه و بررسی نمایند و درباره آن، فکر کنند.

فعالیت شماره ۱ صفحه ۱۵۸ را اجرا کنید.

دانش‌آموزان از طریق این فعالیت و با تفکر باید بتوانند مثال‌هایی مشابه در زندگی فردی و خانوادگی بیابند و در کلاس مطرح کنند. همچنین باید به طور گروهی درباره یکی از کارها یا فعالیت‌های مدرسه پیشنهاد بدهند که موجب افزایش بازدهی کار یا استفاده صحیح از امکانات شود. به دانش‌آموزان فرصت دهید طرح و پیشنهاد خود را توضیح دهند. در مرحله بعد، پیشنهادها را مکتوب نمایید و به دست مسئولان مدرسه برسانید و دانش‌آموزان را تشویق کنید.

«به منظور صرفه‌جویی در وقت کلاس، شما می‌توانید در جلسه قبل، از دانش‌آموزان بخواهید موقعیت‌های صفحات ۱۵۶ و ۱۵۷ را در منزل مطالعه کنند و فعالیت (۱) را انجام دهند و سپس نظرات و پیشنهادات خود را در کلاس مطرح نمایند».

آموزش دهید

پس از اجرای مرحله پیشین، مطالب مطرح شده توسط دانش‌آموزان را جمع‌بندی نمایید و تعریف بهره‌وری را روی تابلو بنویسید و دو رکن «کارایی» و «اثربخشی» را توضیح دهید.

دانش‌آموزان را به مسئله فرهنگ و لایه‌های آن به‌ویژه هنجارها و ارزش‌ها که در درس‌های قبل آموخته‌اند، ارجاع دهید و پرسید فرهنگ چه نقشی در بهره‌وری دارد؟ سپس با آوردن مثال‌ها و مصادیقی از محیط زندگی پیرامون و حتی موقعیت‌هایی که در بخش قبل مطرح نمودید (مانند احترام به نان به عنوان برکت خدا)، نقش فرهنگ را در این موضوع به بحث بگذارید.

فعالیت‌های ۲ و ۳ را در کلاس از طریق بحث و گفت‌وگو انجام دهید.

فعالیت ۲: پاسخ‌ها متفاوت است.

فعالیت ۳: الف- اهمیت دادن به کار و تلاش، مشورت، اسراف نکردن، رعایت نظم، درک اهمیت زمان (فرصت‌ها را به هدر ندادن).

فعالیت ۴: گفت‌وگو در کلاس پیرامون هریک از موقعیت‌ها:

برای مثال مهمانی‌ها، مجالس و جشن‌های مفصل و پرهزینه موجب اسراف مواد غذایی می‌شود. همچنین ممکن است در این مجالس، مواد و لوازمی تجملی خریداری شود که بدون آنها هم مهمان‌ها بتوانند اوقات خوبی را در کنار هم، سپری کنند. هم پول بابت مصرف بیش از حد پرداخت می‌شود و هم موجب اتلاف منابع می‌شود.

فعالیت ۶: در کلاس انجام می‌شود.

از دانش‌آموزان بخواهید شرح حال یک کارآفرین در صفحه ۱۶۰ را مطالعه کنند. برای صرفه‌جویی در زمان کلاس، مطالعه متن را در منزل انجام دهند و سپس در کلاس درباره دو پرسش الف و ب، گفت‌وگو کنند. نکاتی که در متن می‌تواند قابل توجه باشد، عبارت است از: خم نشدن در مقابل مشکلاتی چون از دست دادن پدر و فقر، پشتکار، کار کردن و درس خواندن، مشورت و توجه به نصایح افراد باتجربه، همفکری، استقبال از طرح‌های نو، در بند موفقیت‌های کوچک نماندن و ادامه دادن برای رشد بیشتر و ... در این بخش، به‌ویژه دانش‌آموزان را متوجه فرهنگ و باور غلطی که در جامعه رواج پیدا کرده است، نمایید. این طرز فکر که افراد بخواهند بدون کار کردن یا پیمودن مراحل سریع، به ثروت یا موفقیت‌های بزرگ دست یابند را نقد کنید.

* شما در این بخش می‌توانید از کتاب‌ها یا پایگاه‌های اینترنتی استفاده نمایید و شرح حال تعدادی از

کارآفرینان را کپی بگیرید یا جهت مطالعه به دانش‌آموزان معرفی کنید».

در مرحله بعد، مهم‌ترین راهکارهای افزایش بهره‌وری را روی تابلو بنویسید. از دانش‌آموزان بخواهید این

راهکارها را با خط خوش بر روی مقوا بنویسند و اگر می‌توانند موارد دیگری هم به آن اضافه کنند. سپس مقوا را

روی دیوار کلاس نصب کنید که تا مدتی در معرض مشاهده دانش‌آموزان قرار بگیرد.

• استفاده مناسب از وقت و زمان • انجام دادن کارها از روی آگاهی

• تنظیم جدول بودجه اقتصادی

• نظم و ترتیب و انضباط در کارها

• اصلاح عادت‌های غلط مصرفی

مصادیق و مثال‌های هریک از موارد فوق را از طریق گفت‌وگو با دانش‌آموزان در کلاس مطرح نمایید. از

دانش‌آموزان بخواهید تجربیات خود را در مورد رعایت هریک از موارد بالا، در کلاس بیان کنند.

فعالیت‌های ۷ و ۸ را اجرا کنید.

به پایان ببرید

با مرور و جمع‌بندی مفاهیم اصلی درس و تعریف بهره‌وری و مهم‌ترین راهکارهای بهره‌وری در زندگی

فردی و خانوادگی، درس را به پایان ببرید. به عنوان تکلیف پایانی و منزل، سه فعالیت (فعالیت شماره ۵ صفحه ۱۵۹،

فعالیت شماره ۹ کاربرگه ۱۷ و فعالیت شماره ۱۰) را به دانش‌آموزان سفارش دهید.

دانش‌آموزان باید درباره هر سه فعالیت، فکر کنند و با خلاقیت راهکارها و پیشنهاداتی برای موضوع ارائه

دهند.

در جلسه بعد، فرصتی را برای ارائه طرح‌ها و پیشنهادات دانش‌آموزان فراهم کنید.

برای مثال، دانش‌آموزان در فعالیت ۵، باید فکر کنند و حتی با پرس‌وجو از خانواده و آشنایان، راهکارهایی

را برای برپایی یک جشن عروسی ساده با حداقل هزینه، پیشنهاد کنند و یا در کار برگه ۱۷ در هر موقعیت، پیشنهادی

برای بالا رفتن بهره‌وری بدهند. به نظر می‌رسد خواندن نکات جالبی که دانش‌آموزان در این فعالیت‌ها به آن دست

می‌یابند، فضای شاد و مفرحی در کلاس ایجاد می‌کند.

محورهای عمده ارزشیابی

متناسب با انتظارات یادگیری، تعریف مفهوم بهره‌وری و ارائه مثال‌ها و مصادیقی از بهره‌وری یا عدم بهره‌وری

در زندگی فردی و اجتماعی و دادن پیشنهادها و راهکارهایی برای افزایش بهره‌وری در موقعیت‌های فرضی و

واقعی، از مهم‌ترین محورهای ارزشیابی این درس است که از طریق چک‌لیست (سیاهه) ارزشیابی فعالیت‌های

کلاسی، بحث و گفت‌وگو و کاربرگه، تحقیق و ارائه مطلب به صورت مستمر و همچنین آزمون‌های کتبی و

عملکردی، قابل سنجش است.

ملاحظات تدریس / دانستنی‌های معلم

● موضوع عدم بهره‌وری یکی از مشکلات عمده کشور ما در همه سطوح و بخش‌ها می‌باشد. بنابراین انتظار می

رود معلمان محترم انتقال مفاهیم و فرهنگ توجه به مقوله بهره‌وری را با تاکید وجدیت دنبال کنند و در این زمینه

بیشتر به دنبال اثر گذاری برنگرش و باور دانش‌آموزان و مهارت‌های آنها در تفکر و عمل باشند تا از خلال یادگیری

این دو درس، تعمق و توجه به ویژه به مقوله بهره‌وری در زندگی فردی و اجتماعی در دانش‌آموزان پایه ریزی شود.

